13.11.2026

Seutukaupunkien tavoitteet seuraavalle hallituskaudelle

Seutukaupungit ovat teollisen Suomen selkäranka: uudistuva kasvu, teolliset investoinnit ja uuden talouden esiinmarssi

- Seutukaupungeissa sijaitsevat Suomen suurimmat teollisuuslaitokset sekä laajat alihankinta- ja palveluketjut. Teollisuus on vahvasti paikkaan sitoutunutta ja monet laitokset ovat toimineet alueilla pitkään luoden vakaita työpaikkoja ja tuotantoa.
- Seutukaupunkeihin investoidaan merkittävästi ja niillä on iso potentiaali myös uusiin teollisiin avauksiin. Uusia investointeja on tekeillä esim. energia-, data- ja puolustusaloilla, mikä vahvistaa koko Suomen kasvua ja työllisyyttä. Näitä investointeja ei tule vaikeuttaa sääntelyä kiristämällä.

Seutukaupungeilla on keskeinen rooli kuntien tulevaisuus -keskustelussa ja ne ovat keskeinen osa suomalaista kaupunkipolitiikkaa

- Seutukaupungit on tunnistettu ja tunnustettu osana suomalaista kaupunki- ja kuntapolitiikkaa. Monimuotoinen kaupunkipolitiikka tunnistaa myös seutukaupunkien vahvuudet ja osaa käyttää niiden potentiaalin hyödykseen myös kuntien televaisutta koskevissa ratkaisuissa.
- Seutukaupunkipolitiikkaa tulee tarkastella ja toteuttaa ministeriö- ja hallintorajat ylittäen. Seutukaupunkiohjelman toimeenpanoa tulee jatkaa ja tarkastella sen painopisteitä suhteessa elinvoimaan ja kasvuun. Jatkuvuus ohjelmatyössä tukee seutukaupunkien pitkäjänteistä kehittämistä.

EU-budjettikauden 2028 - 2034 Suomen kansallisen ja alueellisen suunnitelman rahoitus (NRPP) tulee kohdistaa alueiden kilpailukykyä, työllisyyttä, TKI-toimintaa ja puhdasta siirtymää vahvistaviin toimiin

- Kansallisen ja alueellisen suunnitelman valmistelun ja toteutuksen tulee olla monitasoisen hallinnon periaatteen mukaisesti aluelähtöistä ja vastata myös seutukaupunkien investointitarpeisiin.
- NRPP:n valmistelussa tulee ottaa huomioon eri kuntatyyppien tarpeet ja toimeenpanossa varmistaa, että rahoitusta suunnataan em. kuntien elinvoiman kannalta keskeisiin teemoihin. Aluekehittämisestä Suomessa vastaavat valtio ja kunnat yhdessä.

Palvelujen turvaaminen ja kuntien & hyvinvointialueiden uudistamisen tarve

- Väestönmurros ja julkisen talouden tila pakottavat uudistamaan julkisen sektorin palvelurakenteita ja -verkkoa. Valtio on digitalisoinut palveluitaan ja vähentänyt merkittävästi toimipisteiden määrää alueilla. Hyvinvointialueiden palveluverkkoja on supistettu. Kuntien palveluverkkoihin ja myös kuntarakenteeseen kohdistuu paineita.
- Seutukaupunkien roolia oman seutunsa palvelujen ylläpitäjänä kannattaa tässä tilanteessa tukea ja vahvistaa.

Yritysten menestys pohjaa osaavaan työvoimaan, koulutukseen ja laajaan TKI-toimintaan

- Osaavan työvoiman saanti on varmistettava seutukaupunkien yrityksille ja työelämälle, ja tässä erityisesti ammatillisella koulutuksella on merkittävä rooli. Toisen asteen oppilaitokset ovat keskeisessä asemassa seutukaupunkien elinvoiman kannalta. Toisen asteen koulutus tulee jatkossakin olla pääosin kuntaperusteisesti järjestettyä. Ammatillisen koulutuksen järjestämislupasäätelyä on tarpeen joustavoittaa.
- Ammattikorkeakouluilla on olennainen rooli alueellisten ekosysteemien rakentamisessa ja kehittämisessä. Parhaiten seutukaupunkien tarpeisiin vastataan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä alueen työ- ja elinkeinoelämän yhteistyöllä.
- Tuetaan seutukaupunkeja koulutuspolkujen rakentamisessa varhaiskasvatuksesta toisen asteen kautta korkeakouluihin. Samalla tulee kehittää strategista kumppanuutta ja yhteisiä kampusmalleja lukioiden, ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen kesken.
- Elinkeino- ja työelämän osaajapula tulee huomioida seutukaupungit kattaen riittävässä laajuudessa uusia koulutuksen järjestämislupia myönnettäessä.
- Rahoitusmallien uudistaminen: Muutetaan korkeakoulujen rahoitusmallia niin, että se palkitsee alueellisesta toiminnasta seutukaupungeissa, yhteistyöstä ja kampusten ulkopuolella toimimisesta. Varmistetaan seutukaupungeille korvamerkitty rahoitusosuus jatkuvaan oppimiseen ja TKI-toimintaan. Luodaan seutukaupungeille oma TKI-ohjelma (Business Finland + Suomen Akatemia) sekä vahvistetaan seutukaupunkien yritysekosysteemejä systemaattisilla ja sopimuksellisilla malleilla. Uudistettu aikuiskoulutustuki tarvitaan turvaamaan seutukaupunkien työnantajille osaavan työvoiman saatavuus.
- Edistetään lähi-, hybridi- ja etäopetusta, jotta koulutus olisi aidosti paikkariippumatonta ja turvaisi koulutuksen saavutettavuuden seutukaupungeissa.
- Suomi tarvitsee kansainvälistä työvoimaa. Laaditaan yhteistyössä toimintamallit, joilla kansainväliset opiskelijat ja asiantuntijat saadaan jäämään seutukaupunkeihin opintojen tai työn kautta.

Asuminen, liikenteellinen saavutettavuus ja toimivat verkkoyhteydet

- Myös seutukaupungeissa on tarve sopimukselliselle yhteistyölle valtion kanssa maankäytön, asumisen, liikenteen ja elinvoiman ratkaisuja haettaessa.
- Seutukaupungit ovat keskeisiä raskaan teollisuuden ja vientiteollisuuden paikkakuntia – kansalliset ja kansainväliset riittävän kapasiteetin turvaavat liikenneratkaisut myös kasvukeskuksien ulkopuolella ovat kriittisiä koko Suomen elinvoiman kannalta. Myös alemmasta tieverkostosta on tärkeää huolehtia tavaroiden ja ihmisten liikkumisen sekä viennin edistämiseksi.
- Seutukaupunkien ja maakuntakeskusten välisen sekä näiden rajojen ylittävän liikenteen tulee olla julkisen henkilöliikenteen, tieverkon sekä raideliikenteen käytön kannalta sujuvaa.
- Joukkoliikenteen järjestämisen osalta tulee arvioida, minkälaiset ratkaisut toimisivat seutukaupungeissa. Joukkoliikenteen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida vapaa-ajan ja matkailun tarpeet työmatka- ja koululiikenteen ohella.
- Etä- ja hybridityö ja -opiskelu ovat tulleet pysyväksi osaksi arkea. Seutukaupungit tarjoavat vaihtoehdon viihtyisäksi ja turvalliseksi asuinympäristöksi. Etätyöskentelyn takaamiseksi on huolehdittava, että nopeiden tietoliikenneyhteyksien rakentaminen seutukaupunkeihin jatkuu ja seutukaupungit ovat tässä tasa-arvoisina kohteina suuriin kaupunkeihin nähden.

Alueellinen edustavuus demokraattisessa päätöksenteossa turvattava

- Seutukaupungit esittävät, että vaalilain mahdollisessa uudistuksessa turvataan erikokoisten kaupunkien ja kuntien mahdollisuudet saada edustajiaan sekä eduskuntaan että aluevaltuustoihin.

Seutukaupunkiverkosto:
pj. Maria Sorvisto, Ylivieskan kaupunginjohtaja
vpj. Jari Kesäniemi, Forssan kaupunginjohtaja
vpj. Emilia Savolainen, Pieksämäen kaupunginjohtaja

www.kuntaliitto.fi/seutukaupungit